

Vladimir Strugar

JOSIP JURAJ STROSSMAYER I BJELOVAR: TRAJNA PRISUTNOST

(Bjelovar, 13. svibnja 2015.)

Ove, 2015. godine dvije su obljetnice koje se prožimaju, a važne su s povijesno-znanstvenog aspekta za Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorsku županiju. Riječ je o 200. godišnjici rođenja Josipa Jurja Strossmayera (1815. – 1905.), inicijatora i utemeljitelja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti), osobe koja je na različite načine povezana s Bjelovarom, i o 10. godišnjici osnivanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, Akademijine jedinice (2005. – 2015.).

Radi obilježavanja navedenih obljetnica, a na temelju Plana rada Zavoda za 2015. godinu, pripremljena je prigodna izložba o biskupu Josipu Jurju Strossmayeru čiji su autori Štefanija Bujger i Slaven Pejić, zaposlenici Narodne knjižnice *Petar Preradović* Bjelovar. Izložba je otvorena 13. svibnja 2015., a o njoj su govorili njezini autori.

Uz izložbu pripremljen je i katalog pod nazivom *Josip Juraj Strossmayer i Bjelovar: trajna prisutnost*, a u njemu je više portreta biskupa Strossmayera. Portrete za tu izložbu, održanu u Zagrebu 9. studenoga 2014. – 4. veljače 2015. u povodu 130. obljetnice osnutka Strossmayerove galerije starih majstora Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, ustupila nam je Strossmayerova galerija, na čemu joj zahvaljujemo.

U katalogu je objavljeno, osim predgovora, pet sažetaka. Tri su sažetka posvećena životu i radu biskupa Strossmayera čiji su autori Slaven Pejić, mag. inf., akademik Franjo Šanjek, Mladen Medar, dipl. arheolog i povjesničar umjetnosti, a dva 10. godišnjici osnutka Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u

Bjelovaru autora prof. dr. sc. Slobodana Kaštele, člana suradnika HAZU i voditelja Zavoda u Bjelovaru, te prof. dr. sc. Vladimira Strugara, upravitelja Zavoda. Katalog je grafički oblikovao Krešimir Ivanček, akademski slikar i grafičar iz Bjelovara.

Slaven Pejić, mag. inf., polazeći od sadržaja izložbe, piše o Josipu Jurju Strossmayeru i ističe njegov rad kao biskupa, političara, dobrotvora i kolekcionara. Apostrofira korespondenciju između biskupa Strossmayera i književnika Petra Preradovića kao i povijesni susret biskupa s carem Franjom Josipom I. u Bjelovaru 1888. godine poznat pod nazivom *Bjelovarska afera*.

Akademik Franjo Šanjek opisuje hrvatsku i europsku dimenziju J. J. Strossmayera. Naglašava dva njegova životna ostvarenja: obrana hrvatskog naroda pod geslom *Sve za vjeru i domovinu* te utemeljenje Akademije (1861.) i Hrvatskoga sveučilišta (1869. – 1874.) pod geslom *Prosvjetom k slobodi*.

Mladen Medar, dipl. arheolog i povjesničar umjetnosti, opisuje dolazak biskupa Strossmayera u Bjelovar i okolnosti u kojima je 1924. godine postavljena spomen-ploča sa znamenitom biskupovom rečenicom: *Moja je savjest čista*.

Prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, član suradnik i voditelj Zavoda u Bjelovaru, piše o deset godina rada Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru (2005. – 2015.). Djelovanje Zavoda, osim postupka i odluka za osnivanje Zavoda 2005. godine, opisuju četiri područja rada, a to su: znanstveni i stručni skupovi, nakladnička djelatnost te ostali rad, primjerice izložbe, predavanja, književne večeri, *Dani Ede Murtića* i *Dani otvorenih vrata HAZU*. Na temelju spominjanja različitih aktivnosti autor zaključuje da je Zavod od 2005. godine ostvario izvanredne rezultate i prepoznatljivost u lokalnoj zajednici.

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, analizira rezultate nakladničke djelatnosti Zavoda (2006. – 2015.) koja se ostvarivala tiskanjem časopisa *Radovi Zavoda*, knjiga u posebnoj ediciji i sažetaka sa skupova te drugih pisanih tekstova.